

VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE
JAARVERSLAG VAN DE SECRETARIS OVER HET JAAR 1967.

INLEIDING.

Niettegenstaande de beklemmende vraagstukken op het gebied van de internationale politiek die onze aandacht opeisen, is in ons land een strijd ontbrand over interne politieke vernieuwingen. Deze woordenstrijd heeft voor een belangrijk deel ook een stempel gedrukt op de activiteiten van onze partij. Op deze activiteiten - de instelling van de commissie Kiezer-Gekozone en het Liberaal Beraad - komen wij nader terug.

Voor de invloed van het liberalisme was de totstandkoming van het kabinet-De Jong een belangrijk feit. Drie liberale ministers en twee liberale staatssecretarissen geven mede vorm aan het beleid van dit kabinet. Wij kunnen ons ervan verzekerd weten dat door hun gezamenlijke inspanning - en niet het minst door die van de Minister van Financiën Dr.H.J.Witteveen - oplossingen worden gevonden voor de opgetreden werkloosheid die een uitbreiding of een spoedige herhaling van de ernstige sociale nood die daardoor voor de betrokkenen ontstaat, voorkomen.

Tenslotte zij in deze korte inleiding vermeld de groei van de partij, zowel in kiezersaanhang, tot uiting komende in een volle zetel winst in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, alsook in een stijgend ledental.

IN MEMORIAM.

In het jaar 1967 ontvielen aan onze partij zeer vele leden, die voor het liberalisme grote verdiensten hebben gehad. Van hen noemen wij:
K.J.Nieuwerkerke, oud-voorzitter van de V.V.D.-fractie in de gemeenteraad van 's-Gravenhage; Dr.J.D.de Roock, oud-vice-voorzitter van de afdeling 's-Gravenhage; A.Welp, voorzitter van de afdeling Delfzijl en oud-lid van de gemeenteraad; Mr.E.Elias te 's-Gravenhage, oud-lid van de redactie van "Vrijheid en Democratie"; A.J.Dunnebier, penningmeester van de afdeling Arnhem; F.van Noord, ere-voorzitter van de afdeling Oostzaan en oud-lid van de gemeenteraad; Drs.R.H.Neuberg, lid van het Hoofdbestuur en voorzitter van de afdeling Amsterdam, oud-lid van de gemeenteraad van Amsterdam; H.Kreuze, oud-wethouder van de gemeente Doetinchem; T.Engeringh, bestuurslid van de afdeling Naarden, lid van de propagandacommissie van het Gooi; J.Veenbrink, lid van verdienste van de afdeling Rhenen; J.den Hartog, oud-wethouder van de gemeente Hoog-Blokland, bestuurslid van deze afdeling en voorzitter van de onder-centrale Gorinchem; W.J.Bastiaan, secretaris van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de Liberale Staatspartij De Vrijheidsbond; E.van den Heuvel; lid van de gemeenteraad van Linschoten en lid van de Provinciale Staten van Utrecht; Prof.Mr. C.W.de Vries te 's-Gravenhage, voorzitter van de voormalige Commissie Vervanging Armenwet; P.Vasseur, oud-penningmeester van de afdeling Zeist; J.A.van Nieuwenhuyzen te Ooltgensplaat, lid van de gemeenteraad van Oost-Flakkee; Mr.W.C.Wendelaar te 's-Gravenhage, oud-burgemeester van Alkmaar, oud-lid van de Tweede en van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, oud-voorzitter van de Liberale Staatspartij; H.Mande, secretaris-penningmeester van de afdeling Broek in Waterland; H.G.D.Coppens, oud-wethouder van Reeuwijk en ere-voorzitter van de afdeling Reeuwijk.

TWEEDE-KAMERVERKIEZING.

De kandidaatstelling had plaats op dinsdag 3 januari.

Op maandag 2 januari werd in 's-Gravenhage een "Sprekersconferentie" gehouden. De kandidaten op de plaatsen 2 t/m 25 op onze lijsten ontvingen daar de nodige politieke voorlichting van de kandidaat die plaats no. 1 op alle lijsten innam: Mr.E.H.Toxopeus. Bij het verstrekken van deze voorlichting werd de heer

Toxopeus bijgestaan door Mr.H.van Riel en Prof.Dr.H.J.Witteveen.

Het Verkiezingsprogram werd vastgesteld door een Buitengewone Algemene Vergadering op vrijdagavond 6 en zaterdag 7 januari in het Rijnhotel te Rotterdam.

Op 2 januari werden aan de afdelingen en kamercentrales de eerste gegevens verzonden over de te voeren verkiezingscampagne. De totale aantallen van het gedurende deze campagne, die wederom werd gevoerd onder het lijstnummer 3, verspreide propagandamateriaal waren als volgt: rond 50.000 affiches, rond 250.000 folders. Daarnaast werd een advertentiecampagne gevoerd en werden door onze kandidaten in het gehele land vrijwel avond aan avond spreekbeurten gehouden. De lijstaanvoerder sprak in de periode tussen 16 januari en 15 februari zestien maal: in alle kamercentrales! Daarnaast trad hij veelvuldig voor de televisie op, niet alleen in de aan ons in het kader der verkiezingscampagne ter beschikking gestelde zendtijd van twee maal tien minuten - op 23 januari en op 2 februari - maar ook in debatten met andere politieke voormannen. Het mag ons aller bewondering afdwingen dat hij deze ook fysiek onvoorstelbaar zware opgave tot het einde toe op zo voortreffelijke wijze heeft volbracht.

In het kader onzer verkiezingsactie dient nog te worden vermeld dat voor de eerste maal een proef werd genomen met Eidofloor. Op een aantal verkiezingsbijeenkomsten werden door Lex Braamhorst via een projectiescherm op het podium vraaggesprekken gehouden met de kandidaten Prof.Dr.H.J.Witteveen, Mevrouw G.V.Van Someren-Downer, Mr.F.Portheine, H.Wiegel en H.J.L.Vonhoff. Dit bleek een groot succes.

De grote krachtsinspanning door de gehele partij werd op 15 februari, de dag der stemming, beloond. De V.V.D. kwam van zestien op zeventien zetels.

Van de oude fractie keerden niet terug: Mej.Mr.J.J.Th. ten Broecke Hoekstra, Mevr.Mr.J.M.Stoffels-van Haften en de heren J.C.Corver, J.H.Couzy, C.A.Kammeraad en M.Visser. Herkozen werden: Mr.E.H.Toxopeus, Mr.Dr.C.Berkhouwer, Dr.K.van Dijk, Mr.W.J.Geertsema, Drs.Th.H.Joekes, Mr.F.Portheine, Mevr.G.V.van Someren-Downer, Ir.D.S.Tuytman, Prof.Dr.H.J.Witteveen en R.Zegering Hadders. Nieuw gekozen werden, vermeld in de volgorde waarop zij op onze lijsten waren geplaatst: M.J.Keyzer, Mevr.Mr.E.Veder-Smit, G.Koudijs, H.J.L.Vonhoff, Mr.H.E.Koning, H.J.de Koster en Mr.J.G.Rietkerk.

De kabinetsformatie duurde tot 5 april. De verschillende fasen waren de volgende: op 18 februari werd aan Prof.Dr.J.Zijlstra, op 6 maart aan Prof.Dr.L.J.M.Beel een informatie-opdracht verleend. Op 9 maart verleende H.M.de Koningin een formatie-opdracht aan Mr.B.W.Biesheuvel, op 21 maart aan onze huidige Minister-President de heer P.J.S.de Jong. Deze slaagde erin een kabinet te vormen waaraan deelnamen de K.V.P., de V.V.D., de A.R.P. en de C.H.U. Op 5 april werd dit kabinet beëdigd en op 18 april richtte het zich voor de eerste maal tot het Parlement met een regeringsverklaring.

Drie liberale ministers kregen in het kabinet zitting: Minister van Justitie werd Prof.Mr.C.H.F.Polak; Minister van Defensie de heer W. den Toom en eerste vice-Minister-President en Minister van Financiën Prof.Dr.H.J.Witteveen. Door deze laatste benoeming ontstond een vacature in onze Tweede-Kamerfractie; de plaats van de heer Witteveen werd aldaar ingenomen door de heer H.Wiegel. Enkele maanden later volgde de benoeming van twee liberalen tot Staatssecretaris, n.l. de heer M.J.Keyzer tot Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat en de heer H.J.de Koster tot Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken. In de vacatures in de Tweede Kamer, ontstaan door deze benoemingen, werd voorzien door de benoeming van resp. de heren Mr.J.F.G.Schlingemann en Mr.A.Geurtsen.

Het fractievoorzitterschap kwam te berusten bij Mr.E.H.Toxopeus. Tot ondervoorzitter en secretaris werden onderscheidenlijk benoemd Mr.W.J.Geertsema en Drs.Th.H.Joekes.

AFDELINGEN.

Allereerst een rectificatie: in het jaarverslag van de secretaris over 1966 staat abusievelijk onder de in dat jaar nieuw-opgerichte afdelingen vermeld de afdeling Naaldwijk. De afdeling Naaldwijk bestaat echter reeds sinds de oprichting van onze partij. Bedoeld werd de afdeling Waalwijk. Onze excuses zowel aan de afdeling Naaldwijk als aan de afdeling Waalwijk!

In het verslagjaar daalde het aantal afdelingen van 428 tot 425. Opgericht werden de afdelingen Stolwijk, Wieringen, Koudekerk aan de Rijn en Oosterhout. De afdelingen Oud-Vossemeer en Sint Maartensdijk werden samengevoegd tot één afdeling Eiland Tholen. De afdeling Ezinge werd bij de afdeling Aduard gevoegd tot een afdeling Aduard/Ezinge. De afdeling Schoorl werd gevoegd bij Bergen N.H., de afdeling Muntendam bij Veendam, de afdeling Midwolda/Oostwold bij Winschoten, terwijl tenslotte de afdelingen Borne en Nieuw-Leusen als opgeheven kunnen worden beschouwd.

REGIONALE PROPAGANDISTEN.

Per 1 januari werd als regionaal propagandist voor de provincie Groningen benoemd de heer H.B. van Bruggen te Delfzijl. De heren H.G. Roodhuyzen te 's-Gravenhage, J.G. Belterman te Beverwijk, J.N.F. Ch. Dorrius te Harlingen en L. Roodenburg te Delden zetten hun werkzaamheden resp. in Zuid-Holland, Noord-Holland boven het IJ, Friesland en Overijssel met toewijding voort. De heer Drs. F. van der Elst te Valthermond zag zich genoodzaakt wegens drukke werkzaamheden per 15 september zijn taak neer te leggen.

"VRIJHEID EN DEMOCRATIE".

Met grote toewijding heeft de redactie van ons weekblad onder voorzitterschap van de heer Ph. C. la Chapelle Jr. ook in het verslagjaar de inhoud daarvan verzorgd. Bijzondere vermelding verdient dat de vroegere hoofd-redacteur, thans nog lid van de redactie, de heer A. W. Abspoel, ter gelegenheid van zijn afscheid wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd als parlementair redacteur van het Algemeen Handelsblad benoemd werd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. De overige redactieleden zijn: D. W. Dettmeijer te 's-Gravenhage, J. W. van Esveld te Vreeland en G. Stempher te Laren (N.H.).

Het Stichtingsbestuur, gedurende het verslagjaar bestaande uit: Drs. J. A. F. Roelen te Zwolle, voorzitter; S. J. van den Bergh te Wassenaar, penningmeester en C. M. Hage te Delft, H. v. d. Linde te Alphen a.d. Rijn, A. Nawijn te Zandvoort en H. J. L. Vonhoff te Amsterdam, leden, vergaderde op 8 maart; de redactie op 26 juni, 3 oktober en 27 december.

ALGEMENE VERGADERINGEN.

Gedurende het verslagjaar werden twee algemene vergaderingen gehouden. Een buitengewone algemene vergadering op 6 en 7 januari ter vaststelling van het Verkiezingsprogramma-1967 en een zestal urgentiepunten. Na een openingstoespraak door de lijstaanvoerder voor de Tweede Kamerverkiezing, Mr. E. H. Toxopeus, leidde deze de vergadering bijgestaan door de Commissie tot redactie van het Verkiezingsprogramma. Aan het eind van de tweede vergaderdag kon de partij terugzien op vruchtbare en constructieve discussies, die hadden geleid tot een verkiezingsprogramma dat - ondanks de korte tijd van voorbereiding als gevolg van de vervroeging der verkiezingen - gezien kan worden als een standpuntbepaling van de partij als geheel over vrijwel alle actuele vraagstukken op binnen- en buitenlands politiek gebied. Woorden van lof komen niet alleen toe aan de redactiecommissie die in een aantal, soms nachtelijke vergaderingen de amendementen en wijzigingsvoorstellen beoordeelde, zo mogelijk in het ontwerp-programma incorporeerde of - met een door gebrek aan tijd helaas summierse motivering - ontraadde, maar ook aan de centrales, afdelingen en commissies die tot de voorbereiding in kort tijdsbestek veel nuttige bijdragen leverden.

Op vrijdagavond 10 en zaterdag 11 maart werd in het Rijnhotel te Rotterdam de jaarlijkse Algemene Vergadering gehouden.

Het verheugde de Partijvoorzitter Ir.K.van der Pols in zijn openingstoespraak wederom onze ere-Voorzitter Prof.Mr.P.J.Oud, die op het podium had plaats genomen, te kunnen begroeten.

In deze openingstoespraak maakte de Voorzitter melding van de samenstelling der door het Hoofdbestuur ingestelde Commissie Kiezer-Gekozone, waarop nader in het jaarverslag zal worden teruggekomen.

De openingstoespraak van de Voorzitter en de daarop volgende politieke rede van de Voorzitter der Tweede-Kamerfractie, Mr.E.H. Toxopeus, werden zoals steeds door de radio uitgezonden. Daarna herdacht de Voorzitter de kort tevoren overleden heer Drs.R.H. Neuberg te Amsterdam, door wiens heengaan een plaats in het Hoofdbestuur openviel.

Vervolgens sprak de Voorzitter een woord van welkom tot het ere-lid de heer D.W.Dettmeijer, tot de heer W.den Toon, op dat ogenblik aanwezig in zijn hoedanigheid van oud-Staatssecretaris van Defensie en tot de delegaties van het L.D.C. en de J.O.V.D. Voor deze beide organisaties werd resp. door de heer D.R.F.van Bremen, voorzitter van het L.D.C. en de heer G.van der Meer, voorzitter van de J.O.V.D., een dankwoord gesproken. De Belgische zusterpartijen hadden, zoals de laatste jaren steeds het geval was, helaas bericht van verhindering gezonden. De vrijdagavond was verder gewijd aan de behandeling van de gebruikelijke huishoudelijke zaken zoals jaarverslagen van secretaris en penningmeester, verslag van de Kascommissie, bespreking van het beleid van het Hoofdbestuur en van de redactie van "Vrijheid en Democratie" etc.

Voorstellen van de afdelingen Laren/Blaricum en Assen tot wijziging van enkele artikelen van het Huishoudelijk Reglement werden verworpen. Aangenomen werd een voorstel van het Hoofdbestuur ter vaststelling van de verdeelsleutel voor de contributie-afdracht van de afdelingen aan het Hoofdbestuur en van het Hoofdbestuur aan de Kamercentrales voor het jaar 1967.

Zaterdagochtend had de bestuursverkiezing plaats. Zonder stemming werd tot Algemeen Secretaris der partij benoemd in de plaats van Jhr.Mr.W.H.D.Quarles van Ufford, die deze functie wegens drukke werkzaamheden had moeten neerleggen, de heer Mr.F. Korthals Altes, die als Secretaris voor de organisatie reeds sinds 1963 zitting had in het Dagelijks Bestuur.

Een stemming vond plaats voor de voorziening in de hierdoor ontstane vacature in het Dagelijks Bestuur, alsmede voor een tweede vacature in dit bestuur, ontstaan door het terugtreden van Mevrouw Mr.E.Veder-Smit, eveneens Secretaris voor de organisatie, in verband met haar verkiezing tot lid van de Tweede Kamer. Verkozen in deze beide vacatures in het Dagelijks Bestuur werden Dr.A.J.Vis en Mevrouw T.Wierda-Haanstra.

In het Hoofdbestuur werden zonder stemming herkozen de heren W.H.Jas, Drs.G.J.Staal, Mr.G.Loopstra en Mevrouw Mr.M.L.Buschkens-Dijkgraaf. Nieuw gekozen werden in het Hoofdbestuur, eveneens zonder stemming, de heren J.W.Verbeek te Rotterdam in de plaats van Ir.H.J.F.Heyman en Ir.H.von Hoegen te Heerlen in de plaats van Mr.M.Moszkowicz.

Na stemming werd tenslotte in de plaats van Dr.A.J.Vis voor de Rijkskieskring Haarlem gekozen de heer H.Wiegel, wonende te Amsterdam en lid van de afdeling Laren/Blaricum. In de vacature in de Rijkskieskring Amsterdam, ontstaan door het overlijden van de heer Drs.R.H.Neuberg, kon door deze vergadering niet meer worden voorzien.

De zaterdagochtend werd voorts gewijd aan het onderwerp "De middengroepen en hun functie in de West-Europese geïndustrialiseerde maatschappij", ingeleid door Mr.H.van Riel en Mr.F. Portheine.

Zaterdagmiddag werd het beleid der Kamerfracties besproken.

DAGELIJKS BESTUUR EN HOOFDBESTUUR.

Het Hoofdbestuur vergaderde in het verslagjaar zeven maal, en wel op 14 januari, 25 februari, 8 april, 10 mei, 9 september, 21 oktober en 9 december.

Het Dagelijks Bestuur kwam negen maal bijeen, afgezien van de bijeenkomsten met het Liberaal Beraad en een samenkomst met het bestuur van het L.D.C.

In zijn vergadering van 29 maart stelde het Dagelijks Bestuur een nieuwe taakverdeling voor de secretarissen vast: de heer H.J.L.Vonhoff bleef als Secretaris voor de voorlichting belast met de zorg voor het optreden van de partij naar buiten; Mevrouw T.Wierda-Haanstra en de heer Dr.A.J.Vis werden aangewezen als Secretarissen voor de organisatie.

LIBERAAL BERAAD.

Het overleg tussen de dagelijkse besturen van V.V.D., L.D.C., J.O.V.D. en L.S.V.N. werd in het verslagjaar geïnstitutionaliseerd tot het "Liberaal Beraad". Dit Beraad besloot tijdens zijn eerste bijeenkomst in het verslagjaar, op 26 april, h. onderwerp "De partijstructuur in Nederland en de plaats van het liberalisme daarin" in studie te nemen, waarbij de deelnemende groeperingen ieder hun eigen verantwoordelijkheid zouden blijven dragen. Besloten werd tevens dat het Beraad zou worden bijgestaan door een Werkgroep.

Nadat het Beraad wederom bijeen was geweest op 6 juli ving de Werkgroep met haar arbeid aan op 30 augustus.

Tot grote vreugde van het Beraad had inmiddels ook de oud-vice-Minister-President Drs.H.A.Korthals zich bereid verklaard zijn opvattingen over de in studie te nemen problemen te geven. De leden van de Werkgroep zijn: Mevrouw A.Fortanier-de Wit te Overveen en de heren D.R.F.van Bremen te Reeuwijk, N.Gianotten te Amsterdam, G.van der Meer te Den Helder, Mr.H.C.G.L.Polak te Rotterdam, Dr.P.G.van de Vliet te Bussum, H.Wiegel te Amsterdam en R.Zegering Hadders te Emmen, terwijl de beide fractievoorzitters toegang hebben tot de vergaderingen van de Werkgroep.

Het Beraad legde aan de Werkgroep de volgende vier vraagpunten voor:

1. waardoor functioneert de huidige partijstructuur in Nederland onvoldoende;
2. welke partijstructuur is het meest functioneel;
3. welke plaats neemt het liberalisme in een gewijzigde partijstructuur in;
4. welke functie kan de V.V.D. vervullen in het proces van hervorming van de partijstructuur.

Via een publicatie in "Vrijheid en Democratie" van 22 september werden deze vragen tevens voorgelegd aan onze afdelingen, kamercentrales, werk- en studiegroepen in de partij etc. met het verzoek deze vragen in studie te nemen.

De Werkgroep ving haar arbeid met grote voortvarendheid aan en kwam in het verslagjaar nog bijeen op 12 en 29 september, 20 oktober, 1 en 23 november en 15 december.

Het Beraad zelf hield op 29 november zijn laatste bijeenkomst in 1967.

PARTIJRAAD.

De Partijraad vergaderde twee maal: op 25 februari, ter uitbrenging van een advies op de voorstellen aan de jaarlijkse Algemene Vergadering en ter bespreking van de politieke toestand, en op 30 september, op welke vergadering de politieke toestand werd besproken terwijl tevens mededelingen werden gedaan over het Liberaal Beraad.

COMMISSIES.

Radio- en Televisiecommissie/Propaganda commissie.

Deze commissies besloten voortaan gezamenlijk te vergaderen. Zij kwamen bijeen op 19 april ter beraadslaging over de tussentijdse gemeenteraadsverkiezing te Zwolle, op 29 augustus ter voorbereiding van een in het najaar te houden ledenwerfactie, op 22 september tezamen met afgevaardigden van de propaganda-commissies van de kamercentrales ter bespreking van de ledenwerfactie en van onze radio- en televisieprogramma's, op 28 september onder meer ter voorbereiding van de herdenking van het twintigjarig bestaan der partij in januari 1968, op 14 oktober met afgevaardigden van de propagandacommissies der afdelingen ter verdere uitwerking van de ledenwerfactie en tenslotte op 18 oktober en 8 december.

Commissie voor de Buitenlandse Politiek.

In het voorzitterschap van deze commissie ontstond een vacature door de benoeming van haar voorzitter tot Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat. In deze vacature was aan het eind van het verslagjaar nog niet voorzien.

Commissie voor Culturele Zaken.

Deze commissie vergaderde op 7 maart, onder meer ter bespreking van de positie der orkesten en tonselgezelschappen, op 20 april, over de te voeren cultuurpolitiek, en op 16 november, ter eerste voorbereiding van een op initiatief van deze commissie in september 1968 te houden cultureel congres.

Commissie herziening Grondwet.

Aan het eind van het verslagjaar had de samenstelling van deze commissie haar definitieve beslag nog niet gevonden.

Commissie Kiezer - Gekozone.

Deze commissie, tot de instelling waarvan het Hoofdbestuur in zijn vergadering van 14 januari besloot, werd op 7 juni door de partijvoorzitter geïnstalleerd. Met het voorzitterschap der commissie belastte zich Mr. W. J. Geertsema. De commissie splitste zich in een drietal werkgroepen, die respectievelijk het onderdeel Kiesstelsels, het onderdeel Communicatie en het onderdeel Staatsburgerlijke vorming in studie namen. De werkgroep Kiesstelsels kwam onder leiding te staan van de voorzitter der plenaire commissie, de heer Mr. W. J. Geertsema, de werkgroep Communicatie onder leiding van het lid der commissie, Dr. E. Nordlohne, en de werkgroep Staatsburgerlijke vorming onder leiding van het lid der commissie Mr. Dr. W. K. J. J. van Ommen Kloeke.

De plenaire commissie kwam in het verslagjaar niet meer in vergadering bijeen; de drie werkgroepen vergaderden echter met grote veelvuldigheid.

Direct na haar installatie nodigde de commissie door een oproep in "Vrijheid en Democratie" de leden van de partij uit hun visie te geven over de verschillende door de commissie in studie te nemen onderwerpen. Door de reacties der partijleden werd een aanzienlijke hoeveelheid materiaal aangedragen, waarmee de werkgroepen hun voordeel deden.

Landelijke Landbouwcommissie.

Deze commissie kwam bijeen op 19 januari en op 2 november, onder andere ter bespreking van de landbouwbegroting.

Landelijke Middenstandscommissie.

Deze commissie vergaderde op 21 juni, 19 oktober en 24 november. Zij stelde een aantal adviezen op aan de Tweede-Kamerfractie over wetsontwerpen, de middenstand betreffende. Wij noemen het

wetsontwerp inzake de huur- en verhuur van bedrijfsruimte, het wetsontwerp Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, het wetsontwerp tot invoering van de heffing van omzetbelasting naar de toegevoegde waarde, het wetsontwerp tot wijziging van de Handelsregisterwet en vele andere.

Landelijke Onderwijscommissie.

Deze commissie besprak in haar vergaderingen, gehouden op 27 februari, 8 mei, 11 september, en 23 oktober onder meer de plaats van de H.T.S., de bedreiging van het openbaar voortgezet onderwijs, het algemene streven naar arbeidstijdverkorting en de weektaak van de onderwijzer en de leraar, de leerplichtverlenging en de democratisering van het onderwijs.

Commissie Ruimtelijke Ordening.

Deze commissie, die bijeenkwam op 6 februari, 3 april, 29 mei, 29 juni, 25 augustus en 17 november, slaagde erin in de loop van het verslagjaar gereed te komen met de opstelling van een rapport over de ruimtelijke ordening. Aan het einde van het verslagjaar was dit rapport nog niet aan het Hoofdbestuur aangeboden, aangezien het nog redactioneel door de commissie werd gezien.

Sociaal-Economische Commissie.

Deze commissie kwam bijeen op 13 april, 9 juni, 10 augustus, 30 september en 10 november. Haar rapport over het stakingsrecht werd in september gepubliceerd in "Vrijheid en Democratie" met een verzoek om reacties van de leden der partij, waarna het Hoofdbestuur in zijn vergadering van 21 oktober besloot de conclusies van het rapport te publiceren als uitspraken van het Hoofdbestuur, en het rapport zelve als toelichting in brochure-vorm uit te geven, nadat daarin nog enkele redactionele wijzigingen waren aangebracht.

De commissie beraadde zich voorts onder meer over rapporten, door de diverse werkgroepen der commissie opgesteld. Wij noemen een rapport van de werkgroep Woningbouw- en Huurbeleid betreffende het wetsontwerp huur- en verhuur van bedrijfsruimte, een rapport van de werkgroep Vermogensvorming - dit rapport werd aan het Hoofdbestuur aangeboden - en een rapport inzake de wettelijke maatregelen ten aanzien van de sociale positie der werknemers.

Sportcommissie.

Deze commissie heeft in het verslagjaar niet vergaderd.

Commissie Vervoers- en Verkeerswezen.

Deze commissie was aan het einde van het verslagjaar nog in oprichting.

Commissie ad hoc tot herziening van het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In zijn vergadering van 14 januari stelde het Hoofdbestuur een commissie van drie leden uit het Dagelijks Bestuur in, welke commissie tot taak kreeg na te gaan in hoeverre het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal wijziging behoeft. De commissie richtte tot de kamercentrales het verzoek eventuele wijzigingsvoorstellen ter kennis van de commissie te brengen. Daar nog een aantal voorstellen verwacht wordt, heeft de commissie nog niet vergaderd.

RADIO- EN TELEVISIE-ZENDTIJD.

In de periode van 1 januari tot na de verkiezingen werd voor alle politieke partijen een van de gebruikelijke afwijkende zendtijdregeling getroffen. Radio-zendtijd had de V.V.D. in deze periode slechts op 30 januari en 9 februari. Vanaf 28 februari konden

de veertiendaagse tien-minuten radio-uitzendingen worden hervat. Als steeds werd getracht hieraan een zo goed mogelijke bestemming te geven en werd gezocht naar het brengen van de nodige afwisseling, onder meer door de radioprogramma's op andere wijze dan tot dusver te presenteren. Eenmaal, op 6 juni, stonden wij onze zendtijd af aan de J.O.V.D.

Onze televisie-uitzendingen in het kader der verkiezingscampagne werden reeds eerder in dit verslag vermeld. Zij vonden plaats op 23 januari en 2 februari. In onze televisie-uitzending van 29 maart werden onze nieuw-gekozen Kamerleden aan de kijkers voorgesteld; op 7 juni sprak de heer Toxopeus over de tragische gebeurtenissen in Israël; op 11 oktober stonden wij vijf minuten van onze zendtijd af in verband met de uitzending van de voetbalwedstrijd Real Madrid - Ajax; in de vijf minuten die ons restten, en die ons, aangezien zij juist aan deze voetbalwedstrijd vooraf gingen, zonder twijfel een grote kijkdichtheid gaven, sprak de heer Toxopeus over de ledenwerfactie.

Onze laatste televisie-uitzending in 1967 op 20 december was gewijd aan een beschouwing van de heer Toxopeus over de E.E.G.

BROCHURES.

Hieronder valt in de eerste plaats te vermelden de uitgave van ons Verkiezingsprogram 1967; een uittreksel daaruit werd later als "Blauwdruk" verspreid.

In oktober verscheen het Jaarboekje 1967/1968.

LEDENWERFACTIE.

Van half oktober tot eind november werd een grote landelijke ledenwerfactie gehouden onder het motto "Eén op één". De campagne, die op 11 oktober werd ingezet met een televisietoespraak van de heer Toxopeus, werd gevoerd door plaatsing van een 16-tal advertenties in de door de Nederlandse Dagblad Unie als onderdeel van de overeenkomst met de Stichting "Vrijheid en Democratie" contractueel beschikbaar gestelde advertentieruimte. Het hoofdthema van deze advertenties was steeds: vóór de V.V.D., tégen de verwarring.

Aan de afdelingen der partij werden door het secretariaat de telefoongidsen uit hun ressort verstrekt met het verzoek daarin potentiële leden voor onze partij aan te strepen, waarna al dit adressenmateriaal, dat in de tienduizenden liep, van Den Haag uit werd bewerkt, onder meer via toezending van informatief materiaal over de partij en via proefabonnementen op "Vrijheid en Democratie". Als gevolg van deze actie waren per 31 december bij het Algemeen Secretariaat rond 1500 nieuwe leden ingeboekt. Ook bij de afdelingen meldden zich vele nieuwe leden, doch een overzicht van het totale resultaat van deze actie kan aan het einde van dit verslagjaar nog niet gegeven worden.

ALGEMENE ORIENTERINGSCURSUS OVER DE POLITIEK.

Deze cursus, ook wel "Kadercursus" genoemd, werd in 1967 voortgezet met een drietal week-ends in het conferentie-oord "De Pietersberg" te Oosterbeek, als steeds onder de leiding van Mr. H. van Riel. Het eerste week-end op 28 en 29 oktober was gewijd aan de Buitenlandse politiek, het tweede week-end, 11 en 12 november, aan het onderwerp Kiezersgedrag en de verhouding kiezer-gekozene, het derde week-end, 25 en 26 november, aan de verschillende aspecten van de Bedrijfsdemocratie.

CONGRESSEN KAMERCENTRALES.

Gehouden werd een regionaal congres over het onderwerp "Leefbaarheid" op zaterdag 4 februari in Zwijndrecht, belegd door

de kamercentrales Dordrecht, 's-Gravenhage, Middelburg en Rotterdam.

STICHTING ORGANISATIE VROUWEN IN DE V.V.D.

Tijdens de jaarlijkse landdag, op 24 april te Laren (N.H.) gehouden, werd het twintigjarig bestaan van deze organisatie feestelijk herdacht. Hulde werd gebracht aan Mevrouw Mr.E.A.J. Scheltema-Conradi en Mejuffrouw Joh.H. Springer, die sinds de oprichting op zo voortreffelijke wijze het voorzitterschap, resp. het secretariaat der organisatie hebben vervuld.

De jaarlijkse week-end conferentie werd gehouden op 14 en 15 oktober te Oosterbeek. Ook de provinciale bijeenkomsten waren steeds goed bezocht.

LIBERAAL DEMOCRATISCH CENTRUM.

Het Liberaal Democratisch Centrum hield zijn jaarvergadering op 4 maart te Scheveningen, en belegde voorts op 7 oktober een deels openbaar congres.

STICHTING MR.H.C.DRESSELHUYSFONDS.

Het bestuur dezer Stichting vergaderde op 24 november.

LIBERALE INTERNATIONALE.

De Executive vergaderde op 14 en 15 januari te Parijs, op 20 en 21 mei te Den Haag, op 1 en 3 september te Oxford en op 9 en 10 december te Londen.

De vergaderingen werden gepresideerd door de voorzitter van de Liberale Internationale, de heer Toxopeus, en steeds bijgewoond door de heer D.W.Dettmeijer, als vaste afgevaardigde van de partij.

Haar jaarlijkse congres hield de Liberale Internationale, wederom onder leiding van de heer Toxopeus, begin september te Oxford. Het twintigjarig bestaan werd daar herdacht. Van Nederlandse zijde was een grote delegatie aanwezig, waarvan onder andere deel uitmaakten de heer D.W.Dettmeijer en de Algemeen Secretaris der partij.

TUSSENTIJDSE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN.

Op 28 juni had in Zwolle en enige omliggende gemeenten een tussentijdse gemeenteraadsverkiezing plaats, zulks in verband met de opheffing van de gemeente Zwollerkerspel. Helaas bracht deze verkiezing ons zeteltal, dat in Zwolle 3 en in Zwollerkerspel 1 bedroeg, terug tot een totaal van 3 in Zwolle.

Bij de op 1 december gehouden tussentijdse gemeenteraadsverkiezing in Helmond kwam de V.V.D. niet met een eigen lijst uit.

VERENIGING VAN STATEN- EN RAADSLEDEN.

Op vrijdagavond 6 en zaterdag 7 oktober belegde de Vereniging van Staten- en Raadsleden een studieconferentie in het congrescentrum "De Blije Werelt" te Lunteren. Voorafgaande aan deze conferentie, op vrijdagmiddag 6 oktober, werd de jaarvergadering gehouden, eveneens in "De Blije Werelt".

De jaarvergadering benoemde tot secretaresse/penningmeesteresse der Vereniging de adjunct-secretaresse der partij, Mejuffrouw Drs.I.Günther, zulks in de plaats van Mejuffrouw Mr.M.M.F.van Everdingen. Na afloop van de ledenvergadering werd een bestuurs-

vergadering gehouden.

De opzet van de studieconferentie week af van die van vroeger jaren. Een proef werd genomen met splitsing der congresgangers in een viertal discussiegroepen:

- I. Algemene politiek in provincie en gemeente, onder leiding van Mr.W.J.Geertsema te Wassenaar.
- II. Financiën en economische ontwikkeling, onder leiding van Mr.A.P.J.van Bruggen te Delfzijl.
- III. Recreatie en sport in provincie en gemeente, onder leiding van Jhr.Mr.A.Feith te Voorburg.
- IV. Openbare werken en vervoer, onder leiding van de heer M.Visser te Arnhem.

Het ledental der Vereniging bedroeg aan het eind van het verslagjaar 860 tegen 806 op 31 december 1966.

Het maandblad "Provincie en Gemeente" verscheen ook in het verslagjaar weer met grote regelmaat. Speciale vermelding verdient dat de hoofdredacteur van dit blad, tevens directeur van het Bureau voor Gemeentepolitiek der Vereniging, de heer K.H.Brandt, op 28 oktober in de allerbeste gezondheid de leeftijd van 80 jaar bereikte.

MR. F. KORTHALS ALTES,
(Algemeen Secretaris)

MR. M.M.F. VAN EVERDINGEN,
(Secretaresse)

SLOT.

Aan het eind van dit verslag past een woord van dank aan al diegenen die in commissies, centrales en afdelingen door inzet van veel vrije tijd hebben bijgedragen tot de bloei en de eenheid van de partij. Daarbij is het goed op twee punten de aandacht nog eens te vestigen: in de eerste plaats dat de kleine staf die het Algemeen Secretariaat vormt, met de voorbereiding van de verkiezingen de talrijke commissievergaderingen en ten slotte de succesvolle ledenwerfcampagne ook dit jaar de partij onschatbare diensten heeft bewezen.

In de tweede plaats echter blijkt dat alle inspanningen van Hoofdbestuur, Algemeen Secretariaat, centrale besturen en regionale propagandisten ten spijt een te groot aantal afdelingen te weinig of zelfs niet-waarneembare activiteiten ontplooiden. De in die afdelingen woonachtige leden komen daardoor tekort, terwijl de partijorganisatie door deze zwakke plekken nodeloos en vergeefs wordt belast. Het zal mede daarom wellicht nodig zijn ook op organisatorisch gebied in het nieuwe jaar nieuwe wegen te effenen.

MR. F. KORTHALS ALTES,
(Algemeen Secretaris)

Naaldwijk, 6 maart 1967

Aan de V.V.D.,
Koninginnegracht 61
DEN HAAG.
=====

Mijne Heren,

Naar aanleiding van uw toegezonden schrijvens dd. 28 febr. jl. delen wij u mede, dat wij in het bijgevoegde jaarverslag onder het hoofd: afdelingen, hebben gelezen dat gedurende het verslagjaar onze afdeling (Naaldwijk) zou zijn opgericht.

Dat moet beslist op een misverstand berusten, daar wij reeds bestaan vanaf het begin van onze partij.

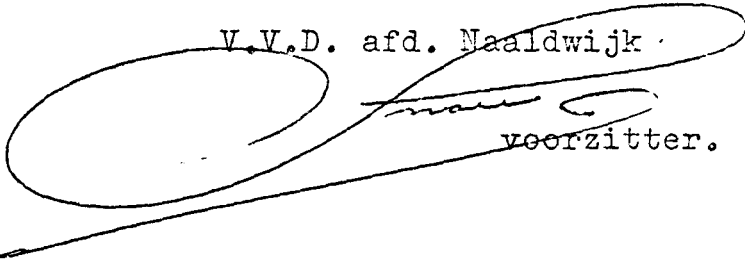
Graag zagen wij dat dan ook gerektificeerd: bijvoorkoor door een officide mededeling op de jaarvergadering.

Graag vernemen wij nog even nader van u hoe dit mogelijk is geweest.

In beleefde afwachting daarvan, tekenen wij,

hoogachtend,

V.V.D. afd. Naaldwijk

voorzitter.

moet afdeling ~~Naaldwijk~~ zijn!
Naaldwijk